SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2279

av Marianne Littke m.fl. (L)

Stärkt gårdsförsäljning och förbättrade villkor för svensk vinodling med särskilt fokus på Skåne

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformen med gårdsförsäljning av alkoholdrycker bör permanentas efter den nuvarande försöksperioden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket så att svenska vinproducenter ges ökade möjligheter att vinifiera druvor från flera svenska odlingar inom ramen för gemensamma anläggningar och producentnätverk, med bibehållen spårbarhet och konsumentinformation, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har under de senaste två decennierna utvecklat en ny och växande näring inom vinproduktion. Genom teknisk utveckling, nya druvsorter och förändrade klimatförutsättningar har svenska vinodlare etablerat sig som producenter av högkvalitativa viner med ökande internationell uppmärksamhet. Denna utveckling är särskilt tydlig i Skåne, där omkring 80 procent av den svenska vinproduktionen återfinns.

Skåne har utvecklats till landets ledande vinregion med ett stort antal vingårdar och besöksanläggningar. Dessa verksamheter bidrar inte enbart till livsmedelsproduktion utan fungerar också som viktiga motorer för lokal turism, hotellnäring, restaurangverksamhet och sysselsättning på landsbygden.

Positiva effekter av gårdsförsäljningen

Sedan den 1 juni 2025 har småskaliga producenter givits möjlighet att sälja sina produkter direkt till besökare genom gårdsförsäljning. Reformen genomfördes för att stärka svensk besöksnäring och skapa bättre förutsättningar för lokala producenter.

Erfarenheterna från reformens första år är överlag positiva. Antalet besökare på flera svenska vingårdar har ökat markant och Skåne har flest tillstånd för gårdsförsäljning i landet. Många producenter vittnar om ökad omsättning, fler bokade visningar och ett större intresse för svenska kvalitetsviner

Gårdsförsäljningen har dessutom stärkt Sveriges växande måltidsturism. Besökare reser längre sträckor, stannar längre och konsumerar fler tjänster såsom boende, restaurangbesök och kulturupplevelser. På detta sätt skapas betydande regionalekonomiska effekter som går långt utöver själva försäljningen av vin.

Företrädare för vinbranschen har samtidigt pekat på flera delar av det nuvarande regelverket som begränsar reformens potential. Flera producenter upplever att administrationen kring gårdsförsäljning är omfattande och att regelverket i vissa delar är mer detaljstyrt än vad som motiveras av reformens syfte.

Möjliggör samverkan mellan svenska vinodlare

För att stärka konkurrenskraften hos svensk vinproduktion bör regelverket möjliggöra ökad samverkan mellan vinodlare. I dag bygger många delar av lagstiftningen och tillståndsgivningen på att druvorna odlas, vinifieras och säljs inom samma verksamhet. Detta kan vara ändamålsenligt för större producenter men riskerar att begränsa utvecklingen för mindre vingårdar.

Sverige bör se över regelverket för att säkerställa att druvor från flera svenska vingårdar kan användas vid gemensam vinifiering utan onödiga administrativa hinder. Förutsättningen ska vara full spårbarhet och tydlig ursprungsmärkning så att konsumenternas förtroende upprätthålls.

En sådan förändring skulle vara särskilt betydelsefull i Skåne, där många mindre vinodlare är geografiskt koncentrerade och där förutsättningarna för samarbete är goda. Det skulle skapa bättre möjligheter för nya företag att etablera sig, minska

investeringskostnaderna och bidra till att bygga starka regionala vinprofiler liknande dem som finns i många europeiska vinregioner.

Permanentning av reformen

Nuvarande lagstiftning om gårdsförsäljning är tidsbegränsad till den 31 maj 2031. Regeringen har tillsatt utvärderingar för att analysera reformens effekter på näringsliv, turism och folkhälsa.

För att skapa långsiktighet och investeringsvilja bör utgångspunkten vara att gårdsförsäljningen permanentas, under förutsättning att den samlade utvärderingen inte visar på betydande negativa konsekvenser. Företag som investerar i vingårdar, besöksanläggningar och arbetstillfällen på landsbygden måste kunna lita på att spelreglerna är stabila över tid.

Gårdsförsäljning och svensk vinodling är inte bara en fråga om alkoholpolitik. Det är en fråga om företagande, landsbygdsutveckling, turism, innovation och regional tillväxt.

För Skåne är detta redan en betydelsefull näring. Med rätt villkor kan den bli ännu viktigare för både regionen och Sverige som helhet.

Marianne Littke (L)

Mauricio Rojas (L) *Camilla Mårtensen (L)*

Lars Leijonborg (L)